

адаптивністю освітньої середовища для задоволення освітніх потреб особистості. Високий рівень професіоналізму характеризується програмуванням діяльності в нестандартних умовах конкретних ситуацій на основі саморегуляції, сформованої на рівні творчої діяльності. Складовими професіоналізму в складі професіонально значимих компетентностей обумовлюють педагогічне майстерство вчителя. Цілісна система професіонально значимих якостей особистості вчителя визначається структурою його педагогічної діяльності і рівнем їх прояву в цій діяльності. В своєму професіональному становленні вчитель може проходити декілька рівнів прояву професіонально значимих якостей: педагогічної умелості; педагогічного майстерства, педагогічного творчості, педагогічного новаторства.

Ключеві слова: професіоналізм, компетентність, педагогічна умелість, майстерство, творчість, новаторство.

Tsina A. Y. Improve the professionalism of teachers technology in the context of competence approach.

The article considers the ways of improvement of professionalism of the teacher technology signs that determines the essence of its professional readiness, by performing professional activities at a high level of performance, which is characterized by high quality performance, optimum intensity and tension, high accuracy and reliability, orderliness, stability, absence of excessive congestion, conflicts and complications. The performance of professional activities of teachers of technology is determined by the level of knowledge of teaching technique, skills and personal qualities during the critical importance of the conceptual, substantive and procedural components that characterize the regularities of formation of professional pedagogical competence of teachers, adaptation of the educational environment to meet the educational needs of the individual. A high level of professionalism is characterized by programming activities in destereotyping the context of specific situations on the basis of self-regulation, formed at the level of creative activity. Components of professionalism in structure of professionally significant competences determine the pedagogical skills of the teacher. A holistic system of professionally significant qualities of personality of teacher is determined by the structure of the teaching activity and the level of their manifestation in the activity. In his professional formation of the teacher can go through several layers of manifestation of professionally significant qualities: pedagogical skill; pedagogical craftsmanship, pedagogical creativity, pedagogical innovation.

Keywords: professionalism, competence, pedagogical skill, craftsmanship, creativity, innovation.

УДК 378.011.3 – 051:62/69]:004:81'243

Яременко-Гасюк О. О.

МУЛЬТИМЕДІЙНЕ НАВЧАЛЬНЕ СЕРЕДОВИЩЕ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ В КОНТЕКСТІ СИСТЕМИ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ ТЕХНІКО-ТЕХНОЛОГІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

Стаття розглядає особливості використання мультимедійних технологій – МТ (а саме, інтерактивної дошки), які дозволяють створити таке навчально-виховне середовище, що поєднує, як традиційне представлення навчального матеріалу, так і новітні дидактичні можливості МТ у проектуванні, організації та підтримки навчальної діяльності студентів техніко-технологічних спеціальностей. Виділено дидактичні можливості, які можуть надати уроку іноземної мови техніко-технологічну спрямованість та значно підвищують ефективність навчання. Подані деякі вправи з використанням інтерактивної дошки, що, з одного боку визначає змістовну наповненість уроку з іноземної мови, а з іншого, виступає як засіб навчання та наданий детальний опис ходу роботи до кожного виду діяльності. Розглянуто психолого-педагогічний аспект індивідуалізації навчання в контексті трьох типів сприйняття або когнітивної здатності сприймати та обробляти потоки інформації.

Ключові слова: техніко-технологічні спеціальності, мультимедійні технології, навчально-виховне середовище, інтерактивна дошка, іноземна мова, візуальний тип, аудіальний тип, кінестетичний тип, сприйняття інформації.

Національна доктрина розвитку освіти України поставила перед суспільством завдання, спрямовані на подальше підвищення якості освіти, а саме на розвиток педагогічних систем, що забезпечують досягнення вищого рівня навчально-виховного процесу. Визначальним компонентом будь-якої педагогічної системи є створення навчально-виховного середовища, яке, власно кажучи, й забезпечує виконання мети сучасної техніко-технологічної освіти, яка включає:

- формування професійно значущих компетентностей;
- забезпечення ефективного входження в суспільство;
- розвиток вміння учитися протягом усього життя;
- формування здатності до творчого пошуку при вирішенні нагальних проблем та розвиток критичного мислення [2].

Мультимедійні технології (МТ) сьогодні стають важливою складовою такого навчально-виховного середовища, сприяючи досягненню цілей навчального процесу, з одного боку, визначаючи змістовну наповненість будь-якого уроку з іноземної мови. а з другого, виступаючи як засіб навчання, що включається у діяльність учасників процесу, “допомагає ілюструвати процеси та явища, факти та події” [3, с. 76].

“Аналіз тенденцій подальшої інформатизації освіти показує, що у майбутньому значення застосування мультимедіа в цій галузі буде зростати, тому що знання, які забезпечують необхідний рівень професійної кваліфікації, завжди піддаються швидким змінам” [5, 4].

Особливо важливим є те, що сучасні МТ в поєднанні з інноваційними освітніми стратегіями дозволяють ефективно розвивати не лише знання, а й мислення тих, що вчаться, залучуючи, при цьому, усі органи почуття, порівняно з традиційними методами.

Технологія мультимедіа – це взаємодія візуальних і аудіо ефектів під управлінням інтерактивного програмного забезпечення. Таке поєднання, згідно досліджень американських вчених Массачусетського технологічного інституту, підвищує “спроможність до засвоєння навчального матеріалу у 2-5 разів, а спроможність запам’ятовування – з 35 до 85 відсотків” [5, 5].

В нашій статті ми хочемо проаналізувати деякі особливості використання МТ, а саме інтерактивної дошки (ІД) або, як її ще називають, Smart Board, Interactive Whiteboard тощо, на заняттях з іноземної мови для студентів техніко-технологічних спеціальностей. Загальновідомо, що традиційна модель формування мовних, мовленнєвих та комунікативних навичок має певні недоліки, що полягають у низькому рівні можливостей студентів таких спеціальностей до використання мови як в усній, так і в письмовій її формах [4].

Які ж можливості надає інтерактивна дошка для підготовки студентів техніко-технологічних спеціальностей? На наш погляд, інтерактивна дошка дозволяє створити таке навчальне та виховне середовище, яке поєднує як традиційне представлення навчального матеріалу, так і використовує новітні дидактичні можливості МТ у проектуванні, організації та підтримки навчальної діяльності студентів. Виходячи з того факту, що студенти техніко-технологічних спеціальностей вже мають певну систему комп’ютерних вмінь та навичок, разом із стратегіями використання технологій, розумне впровадження МТ у процес вивчення мови є доцільним і таким, що стає на часі.

Виділимо більш детально ці дидактичні можливості, які нададуть уроку іноземної мови техніко-технологічну спрямованість та можуть значно підвищити ефективність навчання:

- перегляд і редагування документів прямо в ІД;
- запуск існуючої презентації за допомогою ІД;
- виділення тексту і вибір зображення з різних джерел, їх копіювання і використання при створенні нової презентації;
- використання програм (Google Earth та ін.), медіа-плеєрів; онлайн-сервісів, пошукових систем (Google and Yahoo! та ін.), фото сайтів (Flickr та ін.), а також інтернет-

енциклопедій (Wikipedia та ін.) і навчальних Інтернет ресурсів (BBC та ін.);

– наявність встановленого словника, надає можливість використовувати його, коли буде потрібно перевірити значення чи вимову певного слова;

– використання будь-якого програмного забезпечення в поєднанні з програмним забезпеченням ІД;

– збереження будь-яких створених викладачем чи студентами документів для подальшого використання [1, с. 12].

Аналізуючи психологічний аспект застосування ІД і наявність трьох типів або каналів сприйняття потоків інформації – зорового (візуального), слухового (аудіального) та моторного (кінестетичного), тобто когнітивної здатності сприймати нову інформацію переважно за допомогою зору, чи спираючись на слух або на рух і відчуття, ми можемо зробити висновок, що використання ІД у навчальному процесі, в цьому сенсі задовольняє усім трьома типам сприйняття та обробки нової інформації, поєднуючи якісні ознаки першого типу – яскравість, розмір і колір, його насиченість, контрастність, а також вербальні та невербальні засоби, що визначають перераховані вище поняття (а отже малюнки, фотографії, графіки та відео звіти); другого типу – висота тону або звуку, темп, гучність, тембр, тяжіння до усного викладу матеріалу (а отже, фільми, будь-які форми аудіо-спілкування, аудіо-повіді і аудіо-лекції); та третього – частота, тривалість дії, інтенсивність уваги, а також позитивні чи негативні реакції на діяльність (таким чином, маніпуляції з об'єктами, повторення дій та рефлексія).

Розглянемо деякі види діяльності з ІД, які можна запропонувати у навчальному процесі використовуючи особистісні характеристики трьох типів сприйняття, що сприятиме диференціації та індивідуалізації навчання:

– *Аналіз новин*

Мета: ідентифікувати і проаналізувати часи, вжиті у статті, аудіо запису, відео

Мовний фокус: система граматичних часів англійської мови

Технологія: газета, сайт англійськомовних новин або подкаст

Перед заняттям: виберіть статтю, аудіо чи відео запис на сайті. Інформація повинна бути короткою, з використанням різних часових форм та цікавою (релевантною) для студентів. Запам'ятайте адресу посилання (URL). Якщо необхідно, виберіть лексику для попередньої підготовки. Це надасть студентам підказку щодо змісту інформації.

Хід роботи:

1. Покажіть, чи дайте прослухати назву статті і попросіть студентів спрогнозувати зміст чи тему інформації

2. Покажіть чи дайте прослухати весь текст, дайте час, прочитати чи відтворити ресурс другий раз

3. Спитайте які частини тексту говорять про минулі, майбутні або теперішні події. Якщо ви використовуєте текст статті, нехай студенти підкреслять такі події різними кольорами. Якщо аудіо чи відео ресурс, використайте програму з нарізки кадрів чи запису.

4. Поділіть клас на пари і дайте їм створити часову лінію і розмістити на ній події хронологічно.

5. Намалуйте часову лінію на ІД і запросіть студентів до дошки відтворити порядок подій з ресурсу

Після заняття чи вдома:

Беручи за приклад цей вид діяльності, дайте студентам завдання вибрати самим електронний ресурс і відтворити порядок подій хронологічно, зазначаючи часи, що вживалися, і потім презентувати інформацію групі. На цій основі можна зробити й письмове завдання, в якому пари готують короткий виклад змісту письмово.

– *Інтелект – карта (mind-map, діаграма зв'язків, асоціативна карта) словникового запасу*

Мета: Створення інтелект карти на тему комп'ютерів та Інтернету.

Мовний фокус: відтворення словникового запасу з теми

Технологія: програмне забезпечення що дозволяє mind-mapping, наприклад FreeMind

Перед заняттям: знайдіть в Інтернеті безкоштовне програмне забезпечення, завантажте його і встановіть. Такі програми прості у використанні, але ви повинні витратити трохи часу для ознайомлення. Одним із способів є створення інтелект карти для прикладу, щоб проілюструвати саму концепцію для студентів.

Хід роботи:

1. Запитайте студентів, чи вони знають, що таке інтелект карта (mind-mapping). Якщо ви створили модель такої карти, покажіть її на ІД.

2. Поясніть, що завданням класу буде створити інтелект карту лексики, пов'язаної з комп'ютерами та Інтернетом. Створіть і відкрийте нову інтелект карту і введіть Computers and the Internet як основну тему. Проведіть мозковий штурм з класом, щодо які вузлові теми можуть входити до такої карти, наприклад hardware, software, email, social networking тощо.

3. Розділіть клас на стільки маленьких груп, скільки вузлових тем ви маєте, дайте 10 хвилин, щоб провести колективне обговорення слів (дієслів, іменників, словосполучень тощо), які відповідають їх темі.

4. Кожна група повідомляє про своє дослідження і представник з кожної групи додає свої слова до інтелект карти і пояснює нові терміни для решти класу. Заохочуйте інші групи, подумати, що було упущено або не підходить взагалі до теми.

Після заняття чи вдома:

Використовуйте цю інтелект карту для підготовки до дискусії про роль комп'ютера та Інтернету в суспільстві, особливо про вплив (позитивний і негативний) соціальних мереж. Цю ж карту можна застосувати для письмової роботи з зазначеної теми.

– *Активізація фахової лексики*

Мета: ознайомити студентів з програмами, які допоможуть активізувати лексику

Мовний фокус: фахова лексика

Технологія: <http://www.nottingham.ac.uk/~alzsh3/acvocab/index.htm>

Перед заняттям: Academic Word List Gapmaker – це веб-програма, яка створює пропуски у навчальних текстах. Заповнюючи ці пропуски студенти активізують та розширюють свій запас фахової лексики.

Вставте URL на екран ІД. Виберіть текст, який потрібно опрацювати. Текст повинен бути доступний в електронному форматі, наприклад, документ Word або текст з Інтернету.

Хід роботи:

1. Відкрийте веб-сайт і натисніть на кнопку AWL Gapmaker в меню наліво.

2. Скопіюйте і вставте текст на екран.

3. Виберіть рівень від 1 до 10 (де 10 найважчий рівень тому, що найбільша кількість слів буде пропущена)

4. Запросить студентів до дошки заповнити пропуски, повторюючи, таким чином, слова з навчального тексту

Після заняття чи вдома: студенти можуть відвідати сайт і подивитись, які слова вони вставили в текст натискаючи на *Academic Highlighter*. Також вони можуть створювати свої тексти з пропусками, як вид самостійного навчання.

(Більше видів діяльності та детальний опис усіх навчальних процедур, ви можете знайти в навчальному ресурсі видавництва Макміллан – 400 Ideas for Interactive Whiteboards – Див. Література.)

Отже, існує багато прийомів як використовувати інтерактивну дошку, які суттєво можуть збагатити урок іноземної мови та процес формування навичок комунікації та розвиток мислення у студентів. Доцільність застосування ІД у навчальному процесі забезпечується такими характеристиками МТ.

Використання інноваційної МТ. Інтерактивна дошка дозволяє викладачам і студентам використовувати цілий ряд мультимедійних засобів на занятті з іноземної мови. Цей ряд включає інформацію, що може бути подана на відео, DVD, малюнках, аудіо, і Інтернеті. Користування Інтернетом включає не лише вебсайти, але і соціальні мережі, блоги, wiki і віртуальне навчальне середовище, яке зараз існує майже в кожному вищому учбовому закладі. До того ж, вже існуючі відео та аудіо ресурси можна програвати з або без субтитрів, з або без звуку і навіть з або без картинок, відкриваючи можливості для різних видів мовленнєвої діяльності. (До цього часу, за традиційною методикою, багато електронного навчального матеріалу, як наприклад Cd-Roms були значною мірою призначені для індивідуального використання та самостійної підготовки, зараз же, з розвитком технологій, такі матеріали легко можуть бути інтегровані на уроках з мови.)

Залучення студентів до діяльності. Практика у мові та мовленні із студентами, що виходять до дошки, може бути мотиваційною, веселою та реальною, вони навчаються маніпулювати об'єктами на інтерактивній дошці і залучатися до діяльності що розвиває мислення та усвідомлення важливості знань з іноземної мови. Таке навчання особливо важливе для студента із кінестетичним типом сприйняття інформації. Інтеграція малюнків, фотографій, анімаційних ефектів і відео, що використовується інтерактивною дошкою, може сприяти засвоєнню інформації і студентам з візуальним типом сприйняття інформації, а введення звукових кліпів і діалогів буде стимулювати студентів з аудіальним типом.

Повторення та збереження матеріалу, що пройдено. Повторення матеріалу ніколи не було таким легким, яким воно є з інтерактивною дошкою, що дозволяє використовувати цифрові відбитки попередніх занять (flipcharts), які були створені викладачем. Викладачі можуть створити роздатковий матеріал впродовж уроку, а потім зберегти його у комп'ютерній мережі університету, щоб роздрукувати пізніше, або відправити його до студентської навчальної платформи (наприклад, Moodle), або відіслати електронною поштою індивідуально кожному студенту, чи вибірково згідно рівня.

Персоналізований зміст. Викладач може створити індивідуальний курс згідно навчального плану. Викладачі та студенти можуть використовувати персональні фотографії, пов'язані з реальними подіями у житті, або створені під час уроку.

Але, викладач повинен розуміти, що при використанні інтерактивної дошки можуть виникнути певні проблеми:

– жодний мультимедійний засіб не є 100% надійним. Техніка часто виходить з ладу, і на випадок непередбачених обставин завжди бажано мати додатковий план дій. Коли ви збираєтесь використовувати інтерактивну дошку, і створюєте план заняття, заплануйте додатковий час на налаштування і вирішення технічних проблем.

– дуже заманливо використовувати інтерактивну дошку як потужний інструмент викладацьких презентацій, але слід пам'ятати, що це повертає нас назад до авторитарного методу навчання, що не завжди є цікавим, і що точно не в інтересах студента, щодо засвоєння комунікативного боку мови. Тому не використовуйте ІД надмірно, але тоді, коли вона буде мати найбільшу користь для навчально-виховного процесу, створюючи емоційні моменти заняття або для ефективного огляду теми, що вивчається.

– пам'ятайте, що інтерактивна дошка це лише інструмент, і те як вона буде використовуватись, перетворюючи навчальний процес, залежить лише від викладача, його досвіду та кваліфікації [1, с. 10-11].

Використана література:

1. *Sharma P., Barrett B., Jones F.* 400 Ideas for Interactive Whiteboards. Instant Activities using Technology. / P. Sharma, B. Barrett, F. Jones // Macmillan 2011. – 272 pp.

2. Биков В. Ю. Теоретико-методологічні засади моделювання навчального середовища сучасних педагогічних систем / В. Ю. Биков // Інформаційні технології і засоби навчання : зб. наук. праць / за ред. В. Ю. Бикова, Ю. О. Жука ; Інститут засобів навчання АПН України. – К. : Атака, 2005. – 272 с. – С. 5-15.
3. Дементієвська Н. П., Морзе Н. В. Комп'ютерні технології для розвитку учнів та вчителів / Н. П. Дементієвська, Н. В. Морзе // Інформаційні технології і засоби навчання : зб. наук. праць / за ред. В. Ю. Бикова, Ю. О. Жука ; Інститут засобів навчання АПН України. – К. : Атака, 2005. – 272 с. – С. 76-96.
4. Ігнатова О. М. Використання засобів інформаційно-телекомунікаційних технологій у процесі формування в майбутніх педагогів умінь роботи з іншомовною літературою / О. М. Ігнатова // Теорія і практика управління соціальними системами. – Харків, 2006. – № 4. – С. 103-110.
5. Мультимедійні системи як засоби інтерактивного навчання: посібник / М. І. Жалдак, М. І. Шут, Ю. О. Жук [та ін.] ; за ред. Ю. О. Жука. – К. : Педагогічна думка, 2012. – 112 с.

Яременко-Гасюк Е. А. Мультимедійная образовательная среда в процессе изучения иностранного языка в контексте системы обучения студентов технико-технологических специальностей.

Статья рассматривает особенности использования мультимедийных технологий – МТ (в частности, интерактивной доски), которые позволяют создать учебно-воспитательную среду, объединяющую, как традиционное представление учебного материала, так и новейшие дидактические возможности МТ в проектировании, организации и поддержке учебной деятельности студентов технико-технологических специальностей. Выделены дидактические возможности, которые могут предоставить уроку по иностранному языку технико-технологическую направленность и значительно повышают эффективность обучения. Представлены некоторые упражнения с использованием интерактивной доски, которая, с одной стороны определяет содержательную наполненность урока иностранного языка, а с другой, выступает как средство обучения и детальное описание хода работы к каждому виду деятельности. Рассмотрен психолого-педагогический аспект индивидуализации обучения в контексте трех типов восприятия или когнитивной способности воспринимать и обрабатывать потоки информации.

Ключевые слова: технико-технологические специальности, мультимедийные технологии, учебно-воспитательная среда, интерактивная доска, иностранный язык, визуальный тип, аудиальный тип, кинестетический тип, восприятие информации.

Yaremenko-Gasiuk O. O. Multimedia educational environment in the process of foreign language learning in the system of technical and technological students training

The article considers some soecific features of the use of multimedia technologies – MT (eg, interactive whiteboard), which allow you to create both training and educational environment, bringing together the traditional concept of teaching material, and the latest didactic possibilities of MT in the design, organization and support of educational activities of technical and technological students. Obtained The didactic opportunities that can provide a foreign language lesson with a technical and technological orientation and significantly increase the efficiency of learning are highlighted. We also present some of the exercises using an interactive whiteboard, which, on the one hand determines the content of a foreign language lesson, and, on the other hand, acts as a means of training and a detailed description of procedures to each activity. The psychological and pedagogical aspects of individualization of training in the context of three types of perceptual or cognitive ability to perceive and process information flows are reviewed.

Keywords: technical and technological specialties, multimedia technology, training and educational environment, interactive whiteboard, foreign language, visual type, auditory type, kinesthetic type, perception of information.